

Spis treści

Wstęp	9
-------------	---

Część pierwsza

Rozdział 1

Diagnoza i jej znaczenie w pedagogice i naukach społecznych.....	15
1.1. Definicje diagnozy - zakresy znaczeniowe i ujęcia modelowe.....	15
1.2. Diagnoza i jej rodzaje - różnorodność procesu poznawania	24
1.3. Obszary diagnozy w wybranych subdyscyplinach pedagogiki.....	28
1.3.1. Diagnoza kliniczno-wychowawcza j. Korczaka i jej znaczenie w teorii wychowania.....	29
1.3.2. Postępowanie diagnostyczne w pedagogice społecznej.....	31
1.3.3. Problem diagnozy w pedagogice resocjalizacyjnej	35
1.4. Nauczyciel w roli diagnosty - zakres diagnozy szkolnej	39
1.5. Podsumowanie rozdziału i dyskusja.....	42
1.6. Propozycje ćwiczeń praktycznych	44
1.7. Literatura do rozdziału	46

Rozdział 2

Założenia teoretyczno-metodologiczne procesu diagnozowania w pedagogice	49
2.1. Czynności i etapy postępowania diagnostycznego w naukach społecznych	49
2.2. Proces diagnostyczny jako forma relacji międzyosobowej	52
2.3. Kompetencje badacza i zasady etycznego postępowania	56
2.4. Podsumowanie rozdziału i dyskusja	63
2.5. Propozycje ćwiczeń praktycznych	65
2.6. Literatura do rozdziału	66

Rozdział 3

Metodologia badawcza - warsztat diagnostyczny pedagoga	69
3.1. Podstawowe założenia działalności diagnostycznej	70
3.2. Charakterystyka podstawowych metod, technik i narzędzi w diagnostyce pedagogicznej	72
3.2.1. Metoda sondażu diagnostycznego w badaniach pedagogicznych ...	73
3.2.2. Metoda indywidualnych przypadków	74

3.2.3. Podstawowe techniki diagnostyczne w pracy pedagoga - obserwacja, wywiad, ankieta i kwestionariusze.....	76
3.2.4. Techniki socjometrii i ich zastosowanie w pracy pedagogicznej.....	84
3.2.5. Techniki projekcyjne w badaniu pedagogicznym - możliwości i ograniczenia	88
3.3. Podsumowanie rozdziału i dyskusja	90
3.4. Propozycje ćwiczeń praktycznych	92
3.5. Literatura do rozdziału	93

Część druga

Rozdział 4

Diagnoza środowiska rodzinnego w ujęciu teoretyczno-metodologicznym	97
4.1. Rodzina w refleksji badawczej. Przedmiot i cele badań pedagogiki rodziny	99
4.1.1. Zasady postępowania diagnostycznego w poznawaniu środowiska rodzinnego	103
4.2. Warsztat badawczy pedagoga w diagnozie rodziny	105
4.2.1. Wywiad i ankieta jako sposoby zdobywania informacji o rodzinie	107
4.2.2. Wybrane narzędzia diagnozy - założenia teoretyczne i praktyczne stosowanie	109
4.2.3. Techniki projekcyjne w rozpoznawaniu sytuacji rodziny.....	115
4.3. Przemoc domowa wobec dziecka - dylematy diagnostyczne.....	124
4.3.1. Identyfikowanie przemocy w rodzinie badanego	125
4.3.2. Działania diagnostyczne w rozpoznawaniu zjawiska krzywdzenia dziecka	129
4.4. Podsumowanie rozdziału i dyskusja.....	131
4.5. Propozycje ćwiczeń praktycznych	134
4.6. Literatura do rozdziału	136

Rozdział 5

Znaczenie diagnozy we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka	139
5.1. Definiowanie pojęcia, jego zakres znaczeniowy, prawny i praktyczny ...	139
5.2. Wybrane narzędzia do oceny rozwoju małego dziecka	142
5.3. Charakterystyka procesu diagnostycznego małego dziecka	144
5.4. Zadania pedagoga we wczesnym wspomaganie rozwoju	146
5.5. Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dziecku i rodzinie	149
5.6. Podsumowanie rozdziału i dyskusja.....	151
5.7. Propozycje ćwiczeń praktycznych	152
5.8. Literatura do rozdziału	153

Rozdział 6

Poznanie środowiska szkolnego - wybrane zagadnienia diagnostyczne.....	157
6.1. Klimat szkoły i klimat klasy w procesie rozpoznania pedagogicznego ...	159
6.1.1. Charakterystyka wybranych sposobów oceny klimatu szkoły i klasy	163
6.2. Podsumowanie rozdziału i dyskusja	169
6.3. Propozycje ćwiczeń praktycznych	171
Literatura do rozdziału	172

Rozdział 7	
Uczeń w środowisku szkolnym - ocena procesu przystosowania i zachowań problemowych uczniów	175
7.1. Znaczenie diagnozy w pracy pedagogicznej nauczyciela	175
7.2. Ocena <i>zaburzeń</i> w przystosowaniu i trudności adaptacyjnych dzieci i młodzieży	178
7.2.1. Kryteria oceny poziomu przystosowania - opis wybranych narzędzi	181
7.3. Trudności wychowawcze a zaburzenia zachowania - wątpliwości definicyjne.....	189
7.4. Identyfikacja zachowań agresywnych - opis narzędzi pomiaru agresji ...	194
7.4.1. Charakterystyka wybranych narzędzi do pomiaru agresji.....	199
7.5. Uczeń z ADHD - rozpoznawanie i formy pomocy pedagogicznej	203
7.6. Diagnozowanie fobii szkolnej - dylematy pedagogiczne	208
7.7. Podsumowanie rozdziału i dyskusja	217
7.8. Propozycje ćwiczeń praktycznych	220
7.9. Literatura do rozdziału	222
Rozdział 8	
Proces uczenia się jako przedmiot diagnozy pedagogicznej	227
8.1. Dojrzałość szkolna - uwarunkowania i kryteria diagnostyczne	227
8.1.1. Wybrane narzędzia do oceny szkolnej dojrzałości - charakterystyka.....	230
8.2. Rozpoznawanie i identyfikacja trudności w uczeniu się.....	235
8.2.1. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu i ich rozpoznawanie w warunkach szkolnych	239
8.2.2. Wczesna diagnoza ryzyka dysleksji - kryteria diagnostyczne i <i>narzędzia</i>	242
8.3. Diagnoza trudności w czytaniu i pisaniu	246
8.3.1. Opis wybranych <i>narzędzi</i> do oceny czytania i pisania	248
8.4. Czynności oceniania w działaniach praktycznych nauczyciela	254
8.5. Podsumowanie rozdziału i dyskusja.....	258
8.6. Propozycje ćwiczeń praktycznych	260
8.7. Literatura do rozdziału	265
Rozdział 9	
Rozpoznawanie zdolności uczniów w obszarze edukacyjnym	267
9.1. Egalitaryzm społeczny a rzeczywistość edukacyjna w kształceniu uczniów zdolnych	268
9.2. Pojęcie zdolności w rozumieniu psychologicznym	269
9.3. Charakterystyka ucznia zdolnego.....	271
9.4. Sposoby rozpoznawania zdolności dziecka - opis <i>narzędzi</i> badań	273
9.5. Metody badania uzdolnień artystycznych dzieci - obszar zaniedbany ...	284
9.6. Podsumowanie rozdziału i dyskusja	286
9.7. Propozycje ćwiczeń praktycznych	288
9.8. Literatura do rozdziału	289
Zakończenie.....	291
Wykaz literatury	295
Spis schematów	309
Spis tabel.....	311